

Regionsudvalgets udtalelse om

- »Kommissionens meddelelse om vold mod børn, unge og kvinder«, og
- »Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om vedtagelse af Fællesskabets handlingsprogram (Daphne-programmet) (2000-2004) om foranstaltninger til forebyggelse af vold mod børn, unge og kvinder«

(1999/C 198/12)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens meddelelse om vold mod børn, unge og kvinder samt ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om vedtagelse af Fællesskabets handlingsprogram (Daphne-programmet) (2000-2004) om foranstaltninger til forebyggelse af vold mod børn, unge og kvinder [KOM(1998) 335 endelig udg. — 98/0192 (CNS) og KOM(1999) 82 endelig udg. — 98/0192 (COD)]⁽¹⁾,

under henvisning til Kommissionens beslutning af 18. februar 1999 om i henhold til artikel 129 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til præsidiets beslutning af 16. september 1998 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 7 »Uddannelse, Erhvervsuddannelse, Kultur, Ungdom, Sport, Borgernes Rettigheder«,

under henvisning til Underudvalg 7's forslag til Regionsudvalgets udtalelse (CdR 300/98 rev. 1), som blev vedtaget den 10. marts 1999 med Laurette Onkelinx og Mathilde van den Brink som ordførere,

under henvisning til de henstillinger vedrørende lokale og regionale myndigheders aktioner til bekæmpelse af børnemishandling i EU, som blev fremsat under seminaret om »regionalt samarbejde om beskyttelse af børn mod mishandling«, afholdt af Underudvalg 7 den 4. december 1998 i Bruxelles i samarbejde med National Society for the Prevention of Cruelty to Children (UK) og Irish Society for the Prevention of Cruelty to Children (med støtte fra Daphne-programmet) —

på den 28. plenarforsamling den 10.-11. marts 1999 (mødet den 11. marts) enstemmigt vedtaget følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Vold mod børn og unge

1.1.1. Vold mod børn og unge er et reelt samfundsmæssigt onde, som desværre forekommer i alle samfundslag uanset socioøkonomisk og kulturelt udviklingsniveau.

1.1.2. Ved vanrøgt af børn forstås enhver handling eller forsømmelse, som enkeltpersoner, institutioner eller samfundet som helhed gør sig skyld i, samt den tilstand, som følger heraf, og som berøver piger og drenge deres frihed eller rettigheder og/eller forhindrer dem i at udvikle sig optimalt.

1.1.3. Man har dog kunnet konstatere, at ringe socioøkonomiske vilkår og lav social status, opløsningen af familien og manglende social integration samt problemer som følge af

alkohol- og/eller narkotikamisbrug alle er faktorer, der øger risikoen for vold mod børn betydeligt og derfor gør dem mere udsatte. Vold omfatter mishandling af fysisk, psykisk eller seksuel art samt visse former for udnyttelse af mindreårige og vanrøgt af mindreårige eller nyfødte. Det er et verdensomspændende fænomen, og derfor noget der også forekommer i EU-landene. Regionsudvalget understreger, at det er vigtigt at forske mere i, hvordan narkotika- og/eller alkoholmisbrug påvirker det hjemlige miljø.

1.1.4. Når talen er om vold mod børn, kommer man ikke uden om at nævne det alvorlige problem med netværk, som spreder børneporno over Internettet. Det er klart, at Internettet med sin decentrale struktur og verdensomspændende udbredelse begunstiger etablering og udvikling af sådanne netværk.

1.1.5. På den anden side kan netop Internettets åbenhed bidrage til, at man finder frem til og arresterer de implicerede personer, hvilket den store internationale politiaktion, der førte til afsløringen af netværket »wonderland«, for nylig har

⁽¹⁾ EFT C 259 af 18.8.1998, s. 2; EFT C 89 af 30.4.1998, s. 42.

vist. Hvorom alting er: selv om man skal være bevidst om den alvorlige karakter af de pædofile netværks aktiviteter på Internettet, bør man ikke stirre sig blind på dette ene problem, al den stund det kun udgør et enkelt aspekt ud af mange af den vold, som børn udsættes for, ligesom de kriminelle handlinger kun udgør en lille del af aktiviteten på Internettet.

1.1.6. Selv om seksuel udnyttelse af børn og volden i byerne og i skolen i stadig højere grad påkalder sig offentlighedens opmærksomhed, vil Regionsudvalget insistere på, at de fleste tilfælde af vold, omsorgssvigt og misbrug foregår inden for familiens fire vægge. Inden for rammerne af deres kompetence kan visse lokale og regionale myndigheder foranlediges til at indføre specifikke foranstaltninger til beskyttelse af børn: Anbringelse i plejefamilier eller i særlige institutioner, opfølgende hjælp til problemramte familier, økonomisk bistand m.m.

1.1.7. Man har desuden konstateret en risiko for, at børn, som er blevet misbrugt eller mishandlet, har en tendens til selv at indtage rollen som den aggressive, mishandlende part, når de bliver voksne.

1.1.8. Enhver voldshandling har ikke kun konsekvenser for offeret, men også for offerets familie og samfundet som helhed. Voldshandlinger kan påvirke børns fysiske, mentale og følelsesmæssige velbefindende, hvad enten de begås mod dem selv, opleves i familien eller vises i medierne. De ramte børn har brug for lægelig, psykologisk og social bistand.

1.1.9. Alt dette fortjener særlig opmærksomhed samt en fornyet overvejelse af, hvilke aktioner EU skal iværksætte.

1.1.10. Det er umuligt at gøre op, hvor meget volden reelt koster samfundet. Det står dog fast, at EU's medlemsstater anvender betydelige beløb på medicinsk behandling, psykologisk rådgivning, social bistand og retlige efterspil som følge af denne svøbe.

1.1.11. Selv om det økonomiske aspekt ikke bør negligeres, så er det det menneskelige aspekt, som vi alle skal sætte i højsædet, og i den ånd bør vi støtte ethvert tiltag, der sigter mod at mindske risikoen og forebygge misbrug, vanrøgt og vold mod børn. Nogle lokale og regionale myndigheder spiller en vigtig rolle på mødrehjælps- og ungdomsforsøgsområdet. Disse myndigheder har særlige ansvarsområder inden for medicinsk og social forebyggelse, navnlig hvad angår mishandling af børn.

1.1.12. Regionsudvalget henleder i den forbindelse opmærksomheden på værdien af uddannelseskampanjer om børns sikkerhed, ikke bare i skolen, men også i forbindelse med aktiviteter, der foregår udenfor.

1.2. Den internationale baggrund og europæisk sammenhæng

1.2.1. At der er brug for en samordnet international indsats for at forsvare menneskerettighederne og afskaffe vold har længe været erkendt på forskellige niveauer og på forskellig måde.

1.2.2. Verdenserklæringen om menneskerettighederne fra 1948, FN's konvention om barnets rettigheder fra 1989 — hvis artikel 19 beskytter børn under 18 år mod enhver form for mishandling og udnyttelse, herunder seksuel vold — verdenstopmødet om børn i 1990 og Stockholm-deklarationen fra 1996 samt den handlingsplan om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn i kommercielt øjemed, som blev vedtaget på den første verdenskongres, er vigtige etaper og udgør i dag grundlaget for nationale og internationale aktioner på området.

1.2.3. I den europæiske konvention om beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder anerkendes alles — også kvinders og børns — ret til ikke at blive underkastet umenneskelig eller nedværdigende behandling.

1.2.4. På østersølandenes topmøde i Riga i 1998 opfordredes deltagerlandene til at koble sig på EU's fælles aktioner til bekæmpelse af menneskehandel og enhver form for udnyttelse af børn.

1.3. EU's reaktion

1.3.1. Unionen, dens medlemsstater og institutioner har alle en vigtig rolle at udfylde i kampen mod volden.

1.3.2. Under behørig hensyntagen til nærheds- og komplementaritetsprincippet må det erkendes, at det er nødvendigt at forstærke og udbygge fællesskabsindsatsen på dette felt.

1.3.3. Rådet og Kommissionen har på Europa-Parlamentets opfordring allerede truffet en række foranstaltninger, navnlig inden for uddannelse, på det audiovisuelle område og inden for ny teknologi. Rådet vedtog således i maj 1998 en henstilling om beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed i de audiovisuelle medier og informationstjenester, og en handlingsplan vedrørende sikker anvendelse af Internettet behandles i øjeblikket.

1.4. Vold mod kvinder

1.4.1. Her på tærsklen til år 2 000 forekommer der stadig vold mod kvinder overalt i verden. Hver anden kvinde kommer mindst én gang i livet ud for kønsspecifik vold. Som beskrevet nedenfor optræder kønsspecifik vold i mange former. Det er skuffende, at der stadig er behov for programmer mod kønsspecifik vold, trods al hidtidig opmærksomhed omkring og indsats mod fænomenet. Der er imidlertid enighed om, at sådanne programmer er vigtige.

1.4.2. Ved vold mod kvinder forstås vold, som kvinder udsættes for på grund af deres køn.

1.4.3. Hertil hører seksuel vold. Definitionen på seksuel vold lyder⁽¹⁾: Enhver interaktion, hvorunder en person tvinges til at acceptere seksuelle tilnærmelser eller til at udføre eller være genstand for seksuelle handlinger. Hertil hører også tvungen prostitution og handel med kvinder med henblik på seksuel udnyttelse.

1.4.4. Til kønsspecifik vold hører også vold i hjemmet. Definitionen af vold i hjemmet lyder: Trussel med og faktisk anvendelse af fysisk og psykisk vold inden for hjemmets fire vægge fra den mandlige parts side mod den kvindelige (eks-)partner⁽²⁾.

1.4.5. Regionsudvalget tilslutter sig den opfattelse, at sårbare kvindegrupper som handicappede, minoriteter, migranter og fængselsindsatte løber større risiko end andre for at blive udsat for vold.

1.4.6. Kønsspecifik vold mod kvinder påfører de pågældende smerte og fortræd. Men derudover er vold mod kvinder en bekostelig affære for samfundet. Ifølge en hollandsk undersøgelse udgør omkostningerne i forbindelse med alvorlig og meget alvorlig vold i hjemmet mod ca. 50 000 kvinder 332,6 mio. NLG pr. år. Beløbet omfatter omkostninger til retsvæsen og politi, lægehjælp, psykosocial hjælp samt bistandsydelse⁽³⁾. Det er nødvendigt og muligt på et tidligt stadium at forebygge og bevidstgøre om vold mod kvinder og børn. En vigtig forudsætning herfor er, at der oprettes et lettilgængeligt indberetningscenter. Alle kvinder må garanteres adgang hertil uafhængigt af etnisk tilhørsforhold, kultur og nationalitet (EU/tredjeland).

1.4.7. Det er desuden vigtigt, at personer, der har regelmæssig kontakt med beboerne i et bestemt kvarter (f.eks. ansatte i den lokale socialforvaltning) har kendskab til, hvordan man i tide opdager tegn på vold i og omkring hjemmet.

1.4.8. På det seneste har man bl.a. i England og Holland undersøgt former og omfang af den vold, kvinder udsættes for. En af konklusionerne af undersøgelserne er, at en stor procentdel af den samlede vold er skjult⁽⁴⁾. Volden mod kvinder finder hovedsageligt sted i hjemmet og unddrager sig derfor opmærksomheden. Gerningsmændene er hyppigt offerets bekendte. Det påvirker offerets tilbøjelighed til at foretage anmeldelse. Undersøgelser af ofre for forbrydelser viser, at vold mod kvinder og børn er den hyppigst forekommende forbrydelse. Denne type forbrydelse figurerer ikke i kriminalstatistikkerne.

⁽¹⁾ Jf. Bolan, 1988.

⁽²⁾ J. Korf o.a.: Economische kosten van thuisgeweld tegen vrouwen. Stichting Vrouwenopvang, Utrecht, 1997.

⁽³⁾ J. Korf o.a.: Economische kosten van thuisgeweld tegen vrouwen. Stichting Vrouwenopvang, Utrecht, 1997, s. 71.

⁽⁴⁾ T. van Dijk m.fl.: Huiselijk Geweld, aard, omvang en hulpverlening, Ministerie van Justitie, 1997.

1.5. Den internationale og europæiske sammenhæng

1.5.1. Ud over de erklæringer og konventioner, der nævnes som baggrund for Daphne-programmet, skal der her gøres opmærksom på to internationale instrumenter, der eksplicit omhandler ligestilling mellem mænd og kvinder. Den Internationale (FN's) Konvention mod diskrimination af kvinder beskæftiger sig indgående med kønsspecifik vold. Konventionen indeholder henstillinger om egnet lovgivning og politik og om bekæmpelse af sædvaner, der opretholder volden mod kvinder. Ligeledes skal der gennemføres tiltag til støtte for ofrene. Foranstaltningerne forventes ikke gennemført af myndighederne alene, men også af enkeltpersoner, organisationer og virksomheder⁽⁵⁾.

1.5.2. Amsterdam-traktaten indeholder en bestemmelse om, at ligestilling mellem kønnene er et fundamentalt princip for Det Europæiske Fællesskab⁽⁶⁾.

1.5.3. Dermed udtaler traktaten sig implicit mod følgerne af diskrimination som f.eks. vold mod kvinder på grundlag af køn. Foruden ved lovgivning er det hensigten, at traktaten også skal gennemføres via handlingsprogrammer. Daphne-programmet er et handlingsprogram vedrørende vold mod børn, unge og kvinder. Programmet har indholdsmæssig tilknytning til bestemmelserne i FN-konventionen og Amsterdam-traktatens formulering om ligestilling mellem kønnene.

1.6. EU's reaktion

1.6.1. Europa-Parlamentet har gentagne gange ytret sig om emner i tilknytning til seksuel vold. Hvor det drejer sig om at påvirke medlemsstaternes lovgivning og prioriteringen inden for den retlige efterforskningspolitik, mener Regionsudvalget, at Rådet og Kommissionen kan føre en aktiv og synlig politik, der dels sigter mod at afskaffe kønsspecifik vold, dels mod at øge kvindernes sikkerhed. Således er Daphne-programmet et effektivt instrument til bekæmpelse af kønsspecifik vold. For så vidt angår støtte til regionale og lokale foranstaltninger mod vold mod kvinder bør der tages hensyn til Regionsudvalgets bemærkninger om programmets målsætninger og gennemførelse.

⁽⁵⁾ Het Vrouwenverdrag in Nederland anno 1997, Verslag van de commissie Groenman, VUGA, Den Haag, 1997, s. 125.

⁽⁶⁾ R. Keith, EU equality policies post-Amsterdam, European Information Service Issue 191, juli 1998.

2. Generelle bemærkninger

Daphne-programmet

2.1. Programmets målsætning

2.1.1. Daphne-initiativet blev opført i Europa-Parlamentets budget i 1997 med henblik på at finansiere aktioner til bekæmpelse af vold mod bl.a. børn, unge og kvinder.

2.1.2. Efter Regionsudvalgets mening kræver bekæmpelse af vold mod børn, unge og kvinder først og fremmest en indsats i nærmiljøet samt løsninger, der er tilpasset den sociokulturelle mangfoldighed, som er kendetegnende for EU's enkelte medlemsstater. I kraft af deres kendskab til de lokale forhold deltager de regionale og lokale myndigheder aktivt i denne indsats både i byområder og landdistrikter.

2.1.3. Det er således klart, at aktionerne bør udgå fra det lokale og regionale niveau. Den ekstra gevinst, som EU kan føje til i dette tilfælde, ligger i samordning, samarbejde og formidling af informationer mellem de forskellige aktioner, således at de lokale aktører og de offentlige myndigheder kan drage fordel af de erfaringer, man høster under bestræbelserne på at nå programmets fælles mål. De regionale og lokale myndigheder, som har daglig erfaring med beskyttelse af børn, bør deltage i aktioner, der gennemføres inden for rammerne af Daphne-programmet.

2.1.4. Regionsudvalget understreger i øvrigt nødvendigheden af, at Daphne-programmets aktioner fremmes og realiseres i samarbejde med de regionale og lokale enheder og myndigheder, som befinder sig tættest på borgerne, og som allerede i vid udstrækning har iværksat foranstaltninger og tjenester med henblik på at forebygge familieproblemer og hjælpe de svageste i samfundet.

2.1.5. Programmet skal ses i lyset heraf, idet dets vigtigste målsætning er at hjælpe og støtte ikke-statslige og frivillige organisationer, der arbejder på at bekæmpe vold. Efter Regionsudvalgets opfattelse kan den erfaring, disse har opbygget på området, slet ikke undværes som grundlag.

2.1.6. Regionsudvalget er derfor positivt over for, at programmet indeholder en serie aktioner, som har til formål at fremme etableringen af netværk, udvekslingen af informationer, samordning og samarbejde på EU-niveau. Nogle regionale og lokale myndigheder har for eksempel oprettet telefonhjælpetjenester, som muliggør hurtigere hjælp til mishandlingsofre. Ud fra den betragtning, at hvert tilfælde kræver specifik handling, mener Regionsudvalget, at oprettelse af netværk til udveksling af erfaringer fra de enkelte medlemslande kan være et nyttigt bidrag til de berørte aktørers daglige arbejde.

2.1.7. De organisationer, bestående af professionelle og frivillige, der spiller en rolle i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder, arbejder ofte på lokalt og regionalt plan. I mange tilfælde har disse organisationer søgt samarbejde med de lokale og regionale myndigheder. Dette kan give gode resultater, og Regionsudvalget opfordrer derfor til, at der iværksættes projekter, som bl.a. skal sigte mod at tilskynde til og støtte et sådant samarbejde på området. Samarbejdet kan være af politisk eller af finansiel art eller begge dele, og de lokale myndigheder overdrager i mange tilfælde ansvaret for serviceydelser og aktiviteter til sådanne organisationer. I den sammenhæng er det afgørende, at der findes et kommunalt organ, som permanent tager sig af kvinder og mindreårige og tilvejebringer grundlæggende sociale ydelser.

2.1.8. Regionsudvalget støtter Daphne-programmets målsætninger, som går ud på at stimulere informationsudveksling, samarbejde, bevidstgørelse og formidling af de mest hensigtsmæssige metoder. Det skal i den forbindelse bemærkes, at voldsproblematikken skal angribes tæt ved åstedet.

2.1.9. Erfaringen viser, at det lokale og regionale niveau egner sig godt til en præventiv, bevidstgørende indsats mod vold mod kvinder. Også hjælpeforanstaltningerne over for ofrene gennemføres mere og mere på lokalt og regionalt plan. Informationsudvekslingen bør derfor koncentreres om lokale og regionale samarbejdsnet og om lokale og regionale aktiviteter.

2.1.10. I Daphne-programmet bør hovedvægten efter vor opfattelse lægges på udveksling af information om vellykkede projekter og aktiviteter til bekæmpelse af vold mod kvinder og på etablering af og støtte til netværk af berørte personer.

2.1.11. Aktuel information udsprunget af forskning i den kønsspecifikke volds former, forekomst og følger er af betydning for en effektiv tackling af problemet. Men lægges der for stor vægt på forskning, kan det gå ud over støtten til en konkret, målrettet indsats mod den kønsspecifikke vold.

2.1.12. Kampagner over for offentligheden passer størrelsesmæssigt bedst til det nationale og det europæiske niveau. Sådanne kampagner har først og fremmest den betydning, at de kan sætte en sag på dagsordenen. At dømme ud fra tidligere erfaringer med kampagner vedrørende seksuel vold skal man ikke nære store forventninger til denne metode som middel til at fremme oplysning og bevidstgørelse.

2.1.13. Vi finder det vigtigt, at programmet også lægger vægt på at give boligforeningsansatte, socialarbejdere, læger og polititjeneste større indsigt på området vold mod kvinder. Større indsigt hos sådanne mennesker kan medvirke til, at problemer opdages tidligere.

2.1.14. Vold mod kvinder skyldes bl.a. det ulige magtforhold mellem kvinder og mænd. Det er derfor vigtigt at udvikle forebyggende og helbredende programmer, der fokuserer på motiverne hos (potentielle) udøvere af vold mod kvinder.

2.2. Programmets budget (artikel 3)

2.2.1. Programmets budget er efter Regionsudvalgets opfattelse uklart. Regionsudvalget ønsker et mere detaljeret budget med en mere udførlig beskrivelse af finansieringskravene for de enkelte aktioner.

2.2.2. Regionsudvalget har ved gennemlæsningen af Kommissionens meddelelse kunnet konstatere, at der er knyttet store forventninger til iværksættelsen af dette program i de ikke-statslige organisationer, der er aktive inden for bekæmpelse af vold og mishandling. Der blev således søgt om støtte til 428 projekter for i alt 35 mio. ECU under den midlertidige budgetpost i 1997.

2.2.3. Regionsudvalget beklager på denne baggrund, at programmets samlede 5-årige budget kun er på 25 mio. ECU — så meget desto mere, som programmet ikke kun skal henvende sig til de 15 nuværende medlemsstater, men også til de 11 ansøgerlande.

Programmets struktur

2.3. Iværksættelse (artikel 2)

2.3.1. Regionsudvalget konstaterer med tilfredshed, at de planlagte aktioner skal gennemføres i tæt samarbejde med medlemsstaterne og de institutioner og organisationer, der er aktive i kampen mod vold. Dette falder i øvrigt fint i tråd med tankegangen bag de aktionsområder, som beskrives i artikel 1.

2.3.2. Regionsudvalget ønsker i den forbindelse at henlede opmærksomheden på den betydningsfulde rolle, som de lokale og regionale myndigheder kan udfylde på dette felt, da nogle af dem har institutionelle beføjelser på området, og da de er tæt på den lokale virkelighed i kraft af deres aktiviteter i forbindelse med forebyggelse, information og hjælp til udsatte mindreårige og familier. Regionerne kan udføre vigtige opgaver i forskellige faser af gennemførelsen i samarbejde med Kommissionen via det rådgivende udvalg, der er omtalt i punkt 2.5:

- i ansøgningsfasen, f.eks. ved at akkreditere organisationer, hvis engagerede kamp for mindreåriges og kvinders rettigheder er velkendt af offentligheden,
- vurdering af ansøgninger og information om de programmer, der passer bedst til den sociale virkelighed, de skal fungere i,

- overvågning af de godkendte projekters gennemførelse,
- evaluering af de gennemførte projekter.

2.3.3. Regionsudvalget glæder sig over, at Kommissionen i den niende betragtning i det ændrede forslag (17.02.1999) nævner behovet for at fremme samarbejdet mellem ngo'er og de regionale og lokale myndigheder som fremført i Europa-Parlamentets forslag til rapport om emnet. Regionsudvalget beklager dog, at dette ikke gentages i artikel 2 i forslaget til afgørelse.

2.4. Sammenhæng og komplementaritet (artikel 4)

2.4.1. Regionsudvalget vil gerne betone, at det er vigtigt med sammenhæng og komplementaritet såvel i iværksættelsen af programmets enkelte aktioner som i forholdet til andre relevante EF-programmer og -foranstaltninger, f.eks. aktioner under handlingsplanen for sikker anvendelse af Internettet — ikke mindst den aktionslinje, der sigter mod at etablere et europæisk net af direkte linjer (»hot-lines«).

2.5. Det rådgivende udvalg (artikel 5 og 6)

2.5.1. Efter Regionsudvalgets opfattelse er medlemsstaternes deltagelse i programmernes udvælgelse og finansiering samt i tilsynet med og evalueringen af dem en logisk konkretisering af indholdet i artikel 2, stk. 1, i forslaget til Rådets afgørelse.

2.5.2. Skønt der er andre måder at sikre en bedre inddragelse af medlemsstaterne i gennemførelsen af programmet, kan Regionsudvalget gå med til at anvende et rent rådgivende udvalg, al den stund programmet først og fremmest skal støtte aktioner, som allerede er iværksat af forskellige forvaltningsniveauer i medlemsstaterne.

2.6. Internationalt samarbejde (artikel 7)

2.6.1. Regionsudvalget bifalder Kommissionens planer om at styrke samarbejdet med tredjelande og internationale organisationer med kompetence inden for folkesundhed. Det glæder sig ligeledes over, at programmet åbnes for de associerede lande i Central- og Østeuropa, Cypern og EFTA-landene, selv om det fastholder, at denne åbning må følges op af de nødvendige bevillinger (jf. punkt 2.2).

2.6.2. Navnlig hvad angår bekæmpelse af handel med kvinder bør der samarbejdes på internationalt plan.

2.7. Tilsyn og evaluering (artikel 8)

2.7.1. Regionsudvalget understreger, at det er nødvendigt med et effektivt tilsyn med og en effektiv gennemførelse af programmet, og det insisterer på, at alle relevante aktører må inddrages i evalueringen, herunder de lokale og regionale myndigheder, hvis relevante tjenestegrene vil deltage i gennemførelsen af de forskellige aktionsområder.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Specifikke målsætninger for at beskytte børn mod vold

3.1.1. Regionsudvalget støtter forslaget om at give Eurostat mandat til at indsamle og analysere alle offentligt tilgængelige statistikker om seksuel udnyttelse, vanrøgt og misbrug af børn i medlemsstaterne, og i de 11 ansøgerlande, der også er omfattet af Daphne-programmet, såvel som forslaget om at henstille til medlemsstaterne, at de gør bedre brug af Europol's faciliteter både i forbindelse med eftersøgning af forsvundne børn og i forbindelse med de retlige foranstaltninger, som skal træffes mod de pågældende kriminelle personer eller net.

3.1.2. Forslagene går i retning af øget retligt og politimæssigt samarbejde, sådan som det er planen under tredje søjle.

3.1.3. At foranstaltningerne især vedrører forsvundne eller seksuelt misbrugte børn, bør ikke tilsløre den kendsgerning, at de fleste tilfælde af vold finder sted i hjemmet.

3.1.4. Den side af sagen opnår ikke samme mediedækning, selv om den er langt mere udbredt i samfundet.

3.1.5. Borgerne og politikerne har først fået øjnene op for denne problematik for nylig.

3.1.6. Regionsudvalget foreslår, at man også støtter konkrete aktioner til forebyggelse af vold i familien ved at trække på de erfaringer, som en række frivillige organisationer i al stilhed har opbygget gennem årene.

3.2. Foranstaltninger med specifikt sigte på kvinder

Henstillinger

3.2.1. Volden mod kvinderne er af en sådan art (den finder ofte sted i hjemmet og begås af bekendte), at opmærksomheden om problemet, forebyggelsen og hjælpen bør tage udgangspunkt i kvarteret eller kommunen. Derfor følgende henstillinger. Politiet bør i sin efterforskningspolitik sætte mere fokus på personer, der begår vold mod kvinder og børn. Ressortministeriet må udstikke retningslinjer for politiet på dette område.

Der må endvidere oprettes særskilte hjælpeprojekter for gerningsmændene til vold mod kvinder.

1. Forskning i foranstaltningers effektivitet bør navnlig koncentrerer om den lokale og regionale indsats.
2. Der bør søges efter muligheder i bestående foranstaltninger og institutioner, der bedst kan tackle problemet med vold mod kvinder, herunder en bevidstgørelseskampagne i massemedierne.
3. Der bør i programmet lægges mindre vægt på forskning og mere på innovative og vellykkede projekter.
4. Ud over ofrene bør opmærksomheden også rettes mod gerningsmændene til vold mod kvinder. Her er det på sin plads at nævne betænkningen fra Europa-Parlamentets Udvalg om Kvinders Rettigheder, hvori det hedder, at det er nødvendigt at gennemføre en kampagne i hele Den Europæiske Union om total afvisning af vold mod kvinder. Det bør endvidere påpeges, at Kommissionen foreslår, at der organiseres oplysningskampagner samt uddannelses- og undervisningsprogrammer for børn om voldens følger.
5. Man bør undersøge, hvor store omkostninger der er forbundet med vold mod kvinder i de forskellige EU-lande.

3.2.2. Her skal nævnes nogle eksempler⁽¹⁾ på regionale og lokale initiativer, der kan illustrere henstillingerne.

I den lokale sikkerhedspolitik er der et tilknytningspunkt for forebyggende og bevidstgørende optræden mod kønsspecifik vold. I forbindelse med vold mod kvinder drejer det sig ikke alene om at yde hjælp. Et sted har de kommunale myndigheder startet en projektgruppe benævnt »Vold i familien«. Deltagerne er bl.a. det kommunale sikkerhedskontor, en stiftelse for hjælp til kvinder og anklagemyndigheden. Arbejdsgruppen har opstillet en handlingsplan med fire målsætninger, nemlig at forbedre registreringen, hjælpeforanstaltningerne, bevidstgørelsen og den strafferetlige indsats. For øjeblikket er man i gang med at udføre planerne.

3.2.3. I en region har otte kommuner besluttet at etablere lokale netværk omkring vold mod kvinder. Disse netværk fungerer som tværfaglige grupper. På den måde kan der hurtigt og professionelt sættes ind mod kønsspecifik vold mod kvinder.

3.2.4. I et lokalt politikorps har medarbejderne på eget initiativ dannet et netværk bestående af personer, der har at gøre med vold i hjemmet. Såvel politibetjente som socialarbejdere deltager. Formålet med netværket er at udveksle erfaringer, øge deltagerens indsigt på området og forbedre det praktiske politiarbejde.

(1) Pga. tidnød anføres kun eksempler fra Holland.

4. Konklusioner

4.1. Regionsudvalget glæder sig over, at Kommissionen har udsendt en meddelelse som politisk udspil, og det er positivt stemt over for forslaget til Rådets afgørelse, der sigter mod iværksættelsen af et EU-handlingsprogram til bekæmpelse af vold mod børn, unge og kvinder, al den stund det drejer sig om et betydeligt og meget udbredt problem, som udgør en grov krænkelse af menneskerettighederne.

4.2. Eftersom bekæmpelse af vold mod børn, unge og kvinder efter Regionsudvalgets mening først og fremmest kræver en lokal og regional reaktion tæt på borgerne, kan programmet udmærket tilføre en EU-merværdi ved at iværksætte og styrke aktioner vedrørende samarbejde, samordning og udveksling af erfaringer mht. forskellige fremgangsmåder.

4.3. Regionsudvalget har kunnet konstatere, at de ikke-statslige organisationer, der er aktive inden for bekæmpelse af vold, har meget store forventninger til programmet. Det beklager derfor, at den økonomiske støtte til programmet kun bliver på 25 mio. ECU i 5 år.

4.4. Regionsudvalget glæder sig over Kommissionens intentioner om at ville igangsætte aktionerne under programmet i nært samarbejde både med medlemsstaterne og ansøgerlandene og med institutioner og organisationer, der er aktive på området. Det minder i den forbindelse om den vigtige institutionelle rolle, som de lokale og regionale myndigheder kan udfylde på dette felt.

4.5. Regionsudvalget tilslutter sig forslaget om at give Eurostat mandat til at indsamle og analysere alle offentligt tilgængelige statistikker om seksuel udnyttelse og misbrug af børn i medlemsstaterne samt forslaget om at henstille til medlemsstaterne, at de gør bedre brug af Europols faciliteter.

4.6. Regionsudvalget henstiller i øvrigt, at man ikke taber volds i hjemmet af syne, eftersom denne form for vold alt for længe har været et tabuemne, hvilket har skadet børnenes tarv. Regionsudvalget mener på den baggrund, at det er nødvendigt at støtte aktioner til forebyggelse af vold i familien.

4.7. Regionsudvalget tager Kommissionens nylige beslutning om at ændre retsgrundlaget for forslaget til afgørelse om Daphne-programmet fra artikel 235 til artikel 129 (folkesundhed) til efterretning. Det opfordrer i denne forbindelse Kommissionen til udtrykkeligt i betragtningerne at nævne, at folkesundhed defineres bredt i lyset af de nye bestemmelser i Amsterdam-traktaten, således at foranstaltninger til forebyggelse af alle former for vold imod kvinder, unge og børn, der influerer på deres fysiske, følelsesmæssige og mentale sundhed, er omfattet af programmet.

4.8. Ifølge Regionsudvalget bør det derfor klart stipuleres, at Daphne-programmet dækker forebyggelse af vold (såvel fysisk, seksuel og psykologisk vold), og at foranstaltninger til forebyggelse af sexchikane, seksuel udnyttelse, sexturisme og omsorgssvigt på ingen måde er udelukket fra programmets anvendelsesområde.

Bruxelles, den 11. marts 1999.

Manfred DAMMEYER

Formand for

Regionsudvalget